RESPONSE AND PREVENTION

ЗАПРОВАДЖЕННЯ АДВОКАЦІЙНИХ ПРАКТИК ТА МЕХАНІЗМІВ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО З МЕТОЮ РЕАГУВАННЯ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА, ПОВ'ЯЗАНОГО З КОНФЛІКТОМ

ACTING FOR SURVIVORS

ЕША ЧА НАТО ОФІС ВІЦЕПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЕВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ
UNFPA
Посольство Великої Британії в Україні
Liberté • Égalité • Fraternité RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
UAExperts
RESPONSE AND PREVENTION

Цей проєкт вже є та продовжить бути частиною відповіді на кризову ситуацію, що виникла внаслідок ескалації збройної агресії Російської Федерації проти України, в рамках зусиль **забезпечити захист постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом (СНПК) та ґендерно зумовленого насильства (ҐЗН)**, вироблення відповідних політик, включаючи їхню гармонізацію із міжнародним правом та правом ЄС, та забезпечення здійснення цих політик.

За підтримки Фонду Організації Об'єднаних Націй
у галузі народонаселення в Україні (ЮНФПА)
та інших міжнародних донорів

Загальна ціль проєкту –

Створення національної комплексної системи підтримки постраждалих від сексуального насильства, пов’язаного із конфліктом, у воєнний час та в період післявоєнного відновлення.

Проєкт спрямований на досягнення 4 результатів

01

Розробка політико-правових основ, в тому числі законодавчих та підзаконних актів, для реагування на СНПК на основі найкращих міжнародних практик та рекомендацій.

02

Надання технічної експертної допомоги та підтримки діяльності Міжвідомчої робочої групи з питань протидії сексуальному насильству, пов’язаному зі збройною агресією РФ проти України, та надання допомоги постраждалим.

03

Підтримка адвокаційної діяльності на високому рівні, мобілізація ресурсів та консолідація міжнародної допомоги Україні на підтримку всеосяжного реагування на СНПК, що є наслідком російської агресії.

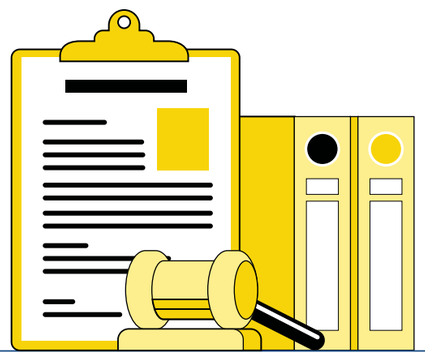
04

Розробка національної комунікаційної стратегії щодо СНПК та проведення інформаційних кампаній.

Результат 01

Розробка політико-правових основ, в тому числі законодавчих та підзаконних актів, для реагування на СНПК на основі найкращих міжнародних практик та рекомендацій:

- Надання технічної допомоги та експертної допомоги у розробці політичних та правових документів, проведенні аналітичних оглядів, в тому числі для Офісу Віцепрем'єрки з європейської та євроантлантичної інтеграції.
- Організація нарад робочої групи для обговорення проєктів документів.
- Організація експертних оглядів та/або міжнародної експертизи проєктів законодавчих актів та політик, включаючи узгодження законодавства з нормами ЄС.
- Підтримка правового процесу проходження проєктів законодавчих актів та їхнього належного затвердження.
- Підтримка адвокаційних та інформаційних сесій із зацікавленими сторонами та парламентарями на підтримку прийняття відповідного законодавства.

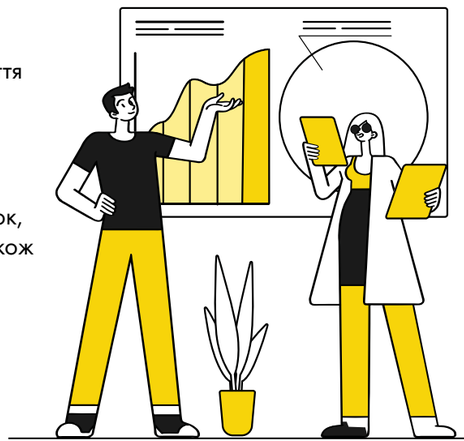
Результат 02

Надання технічної експертної допомоги та підтримки діяльності Міжвідомчої робочої групи з питань протидії сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією РФ проти України, та надання допомоги постраждалим:

- Забезпечення ефективної координації виконання Імплементаційного плану Рамкової програми співробітництва, що здійснюється під головуванням Віцепрем'єрки з європейської та євроантлантичної інтеграції
- Надання підтримки одинадцяти (11) існуючим та нещодавно відкритим Центрам допомоги врятованим, включаючи відкриття центрів за кордоном

Можливі активності:

- Підтримка процесу інституціоналізації Центрів допомоги врятованим, включаючи розробку необхідних правових рамок, керівних принципів стандартних оперативних процедур, а також забезпечення якості та рамок моніторингу й оцінки.
- Створення всеосяжної системи моніторингу проблеми сексуального насильства на основі надійних даних.
- Надання аналітичної підтримки.

Результат 03

Підтримка адвокаційної діяльності на високому рівні, мобілізація ресурсів та консолідація міжнародної допомоги Україні на підтримку всеосяжного реагування на СНПК, що є наслідком російської агресії. Надання необхідної допомоги та підтримки постраждалим від СНПК, забезпечення справедливості та підвищення міжнародної та національної обізнаності щодо наслідків СНПК в Україні.

- Організація адвокаційних візитів високого рівня до держав-партнерів, презентацій на конференціях, зустрічей із зацікавленими сторонами, впливовими особами та особами, відповідальними за розробку політики.
- Організація конференцій/форумів в Україні з цього питання.
- Підготовка адвокаційних аналітичних доповідей.
- Створення широкої мережі партнерів та донорів та забезпечення міцних партнерських відносин з ними задля реагування на СНПК та ҐЗН, їх попередження та боротьби з ними.

Результат 04

Розробка національної комунікаційної стратегії щодо СНПК та проведення інформаційних кампаній, спрямованих на розширення та активізацію заходів щодо боротьби з СНПК та ҐЗН на національному рівні.

Напрацювання відповідно до такої структури:

- Розробка стратегії
- Прийняття стратегії
- Розробка концепцій інформаційних кампаній
- Мобілізація партнерських зв'язків та ресурсів для проведення кампаній
- Регулярне інформування через ЗМІ, включаючи соціальні мережі, щоб підвищити поінформованість щодо СНПК та ҐЗН за допомогою ефективного повсякденного спілкування.

Заходи, організовані в рамках проєкту в 2023 році

Публічний захід «Acting for survivors»

Київ

15.06.2023

У заході взяли участь – Перша Леді Олена Зеленська, Віцепрем'єрка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Ольга Стефанішина, Генеральний прокурор України Андрій Костін; Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець, Урядова уповноважена з питань гендерної політики Катерина Левченко, Спецпредставниця генерального секретаря ООН з питань сексуального насильства Праміла Паттен; Спецпредставник Прем'єр-міністра Великобританії з питань запобігання сексуальному насильству Лорд Тарік Ахмад Вімблдонський; Виконавча директорка «Global Survivors Fund for Survivors of Conflict-Related Sexual Violence»; Директорка-засновниця «Dr. Denis Mukwege Foundation» Естер Дінгеманс та інші.

Мета заходу - пролити світло на злочини сексуального насильства росіян в Україні та покращити координацію діяльності органів державної влади, громадянського сектору та міжнародних партнерів у реагуванні на сексуальне насильство в умовах війни для відновлення справедливості.

Публічне обговорення

«Буча. Ірпінь. Взаємодія місцевого самоврядування та громадськості у попередженні та реагуванні на сексуальне насильство в умовах конфлікту»

Буча

23.06.2023

Захід присвячений синергії діяльності органів влади та громадського сектору щодо реагування на СНПК на прикладі Бучанської громади, де уперше були зафіксовані воєнні злочини сексуального насильства скоєні проти цивільного населення.

Головним завданням заходу організатори визначили - об'єднання зусиль державної влади, місцевого самоврядування та громадянського суспільства у виробленні дієвих механізмів реагування на СНПК на звільнених територіях.

Круглий стіл

«Залучення громад та органів місцевого самоврядування до реагування та попередження СНПК в умовах повномасштабної збройної агресії рф проти України»

Кам'янець-Подільський

26.05.2023

Під час заходу учасники зазначили, що повномасштабна збройна агресія рф, масові воєнні злочини, у тому числі сексуального характеру, проти цивільного населення вимагають оперативної та кардинальної зміни підходів і завдань як державних, місцевих органів влади, так і громадянського сектору, у забезпеченні гуманітарних потреб постраждалих, наданні їм всебічної правової, соціально-психологічної та медичної допомоги.

Пріоритетом цієї роботи постає інклюзивність програм та послуг постраждалим, їх доступність для найбільш вразливих груп, у тому числі людей з інвалідністю, а також створення оптимальних умов для реінтеграції постраждалих у життя місцевих громад.

Круглий стіл

«Обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами»

Хмельницький

27.05.2023

Круглий стіл присвячений регіональному обговоренню законодавчих ініціатив з реагування на гендерно зумовлене насильство та зібрав значну кількість практичних пропозицій, тому що саме на місцях виявляються та корегуються юридичні прогалини навіть найбільш нагальних і затребуваних суспільством законопроєктів.

Актуальність теми очевидна та нагальна, тому до обговорення долучилося більше 120 учасників. Серед них науковці-правники, представники державної та місцевої влади, експерти громадянського сектора, правоохоронці.

Публічна дискусія

«Партнерство для змін: перенесення тягаря доказування у справах про сексуальне насильство»

Київ

20.06.2023

Спільний захід з Асоціацією Правників України спрямований на вироблення практичних рекомендацій представниками громадянського суспільства, правоохоронних органів та суддівського корпусу з вдосконалення реагування державних та громадських інституцій на СНПК.

Обговорено можливість впровадження у кримінально-правове законодавство окремої статті щодо скоєння злочину сексуального насильства в умовах війни та вироблення механізму надання постраждалим від СНПК безоплатної правової допомоги на адвокатське супроводження під час досудового слідства та судового розгляду.

Публічне обговорення в форматі телемосту Київ-Тирана:

«Албанія. Косово. Робота соціальних служб та правоохоронних органів для подолання наслідків війни: аспект роботи з постраждалими від СНПК»

Київ, Україна - Тирана, Албанія

17.08.2023

Як продемонстрував досвід Балканських держав, на території яких відбувалися активні бойові дії та відповідно цивільне населення зазнавало втрат та насильства, у тому числі сексуального - необхідними складовими процесу ефективної допомоги постраждалим від СНПК постають: прозоре розслідування злочинів сексуального насильства; відкритий доступ до правосуддя; забезпечення реальних прав на реабілітацію і репарації; сприяння до швидкої інтеграції постраждалих у суспільство.

Крім того, гарантією неповторення цих воєнних злочинів є публічний осуд злочинців, притягнення їх до відповідальності, всебічне вшанування та довготривала підтримка жертв сексуального свавілля військових.

Під час роботи Круглого столу головою ГО UA Experts Сергієм Ніжинським підписано меморандуми про спільну діяльність у сферах консультування, обміну досвідом та координації зусиль в попередженні та протидії сексуальному насильству в умовах конфлікту з Директоркою Косовського реабілітаційного центру для жертв катувань Фаріде Рушіті та Президентом Албанської секції Міжнародної поліцейської асоціації Скендером Додою.

Забіг «Acting for survivors»

до Міжнародної акції «16 днів активізму проти насильства»

Ірпінь

26.11.2023

Починаючи з 1991 року, міжнародна спільнота підтримує акцію «16 днів проти насильства». Тисячі громадян та сотні державних і громадських організацій з більше ніж 100 країн світу активізують з 25 листопада до 10 грудня свої зусилля заради об'єднуючої мети: збільшити розуміння та обізнаність про всі форми насильства у громадян, створити в регіоні або державі соціальний простір, вільний від насильства, недопускати його прояви та комплексно реагувати.

В Україні, у період повномасштабного військового вторгнення питання проявів насильства набуло нового жахливого змісту пов'язаного зі зростанням виявлення випадків сексуального насильства пов'язаного з військовим конфліктом. Жінки, діти, чоловіки, перебуваючи в окупації, намагаючись евакуюватися до безпечніших місць, зберегти своє життя та життя близьких з 24 лютого 2022 року були змушені в холодну пору, часто пішки чи бігцем перетинати блокпости окупантів. Саме ці психотравмуючі ситуації часто супроводжувались насильством різних форм. У цей час цивільні мешканці найбільше беззахисні та залякані, адже переміщення через такі зони дарувало надію на збереження свого життя та життя близьких.

Забіг "Acting for survivors" – є солідарним проявом небайдужості учасників/ць до осіб, які пережили і досі переживають травматичний досвід, та заохоченням до турботи про ментальне й фізичне здоров'я як основні складові повноцінної здорової життєдіяльності людини.

Центральною локацією Забігу було обрано місто Ірпінь, яке було частково окупованим, зруйнованим на 75% внаслідок військових дій, евакуйованим на 90%. Вулиці, де проводився забіг, були одними з основних шляхів, якими здійснювалась евакуація мешканцями самостійно і за допомогою волонтерів, адже вони є центральними та прямують до мосту «Дорога життя», який був єдиним можливим шляхом для того, щоб покинути місто бігцем (рух автомобілями був небезпечний), де здійнювалися активні бойові дії.

«Ми починаємо не лише 16 днів активізму проти насильства, ми починаємо щорічний марафон. Сподіваюсь, що кожного року ми будемо збиратись на площах України та світу для того, щоб показати громадянам, які потребують допомоги, що вони можуть на неї розраховувати, і що ми не замовчуємо злочини насильства»,

– зазначила Ольга Стефанішина під час відкриття забігу.

Більше 3 500 людей у 12 містах України доєдналися до забігу «Acting for survivors». Серед них – урядовці, представники депутатського корпусу, керівники міжнародних організацій та дипломатичних представництв, громадські та культурні діячі, а також місцеве населення всіх вікових категорій.

Після завершення забігу у місті Ірпінь естафета була передана іншим містам України та представникам української діаспори у США (Чикаго). Так, зокрема, естафету столичного регіону прийняли Ніжин, Вінниця, Хорошів, Калуш, Коростень, Мукачево, Лубни, Кривий Ріг, Дніпро, Луцьк, Тернопіль, Ужгород, Львів та Кам'янець-Подільський.

Круглі столи

«Покращення практик захисту сексуального та репродуктивного здоров'я в Україні»

На сьогодні в Україні не існує окремого медичного протоколу з клінічного ведення випадків сексуального насильства (ГЗН, ДН, НІП, СНПК), який буде орієнтований на постраждалих.

На практиці збір доказів порушує принцип людино-орієнтованої, комплексної допомоги і вимагає проведення щонайменше двох потенційно травмуючих обстежень для постраждалих.

З метою посилення спільних зусиль та пришвидшення розробки необхідних змін до чинного законодавства щодо забезпечення захисту сексуального та репродуктивного здоров'я та напрацювання підходів, орієнтованих на захист прав постраждалих від сексуального насильства, за ініціативи **ГО «UA Experts»** у партнерстві **Фондом ООН в галузі народонаселення UNFPA** проведено ряд необхідних обговорень:

Круглий стіл для вивчення національних механізмів та процедур та окреслення існуючих питань

Київ

21.11.2023

У заході взяли участь – представникі Міністерства охорони здоров'я України, Офісу Генерального прокурора, Головного бюро судово-медичної експертизи МОЗ, Київського міського клінічного бюро судово-медичної експертизи.

Експертним середовищем обговорювалось питання необхідності внесення змін до Порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства або осіб, які ймовірно постраждали від домашнього насильства, та надання їм медичної допомоги, затвердженого наказом МОЗ №278 від 01 лютого 2019 року для забезпечення правової основи для збору судово-медичних доказів медичним працівником, який надає допомогу постраждалим від сексуального насильства, надання допомоги в одному місці і без необхідності реєстрації справи в поліції до початку збору доказів, полегшення доступу постраждалих до медичної допомоги, в тому числі з метою збирання доказів.

Круглий стіл

«Забезпечення захисту сексуального та репродуктивного здоров'я та напрацювання підходів, орієнтованих на захист прав постраждалих від сексуального насильства, в тому числі й у війні: існуючі виклики та міжнародний досвід їх розв'язання»

Київ

30.11.2023

Головне завдання заходу – вивчення міжнародного досвіду залучення медичних працівників до проведення судово-медичної експертизи та навчання широкого кола медиків для правильного документування із дотриманням стандартів розслідування на основі міжнародних протоколів. Ці протоколи мають вирішальне значення для забезпечення точності та етичності збору та документування доказів у такий спосіб, щоб вони могли в подальшому слугувати доказовою базою в суді.

Міжнародний досвід презентували експерти міжнародної правозахисної організації Physicians for Human Rights, до обговорень долучилось широке коло представників міжнародних організацій (UK Preventing Sexual Violence in Conflict, International Organization for Migration, WHO CO in Ukraine, United Nations Office on Drugs and Crime, United Nations Actions Against Sexual Violence in Conflict).

Круглий стіл

«Забезпечення захисту сексуального та репродуктивного здоров'я на місцях, практичні підходи, орієнтовані на захист прав постраждалих від сексуального насильства, в тому числі СНПК»

Ірпінь

20.12.2023

Для вивчення практичного досвіду проведено Круглий стіл із широким залученням представників спільноти судово-медичної експертизи та лікарів-практиків на місцях. Відбулося обговорення практичних підходів, орієнтованих на захист прав постраждалих від сексуального насильства, і необхідності впровадження нових стандартів та проведення навчань для медичних працівників.

В обговоренні взяли участь представники Ірпінської міської ради, Київського обласного бюро судово-медичної експертизи, Київського міського клінічного бюро судово-медичної експертизи, керівники Ірпінської центральної міської лікарні, Ірпінського міського центру первинної медико-санітарної допомоги, Ірпінського пологового будинку, практикуючі лікарі, представники правоохоронних органів та члени мобільних бригад Нацполіції.

Онлайн тренінги

«Особливості публічного висвітлення випадків СНПК: уникнення стигматизації та ретравматизації під час комунікації з постраждалими»

Для представників прифронтових регіонів (Сумщина, Чернігівщина, Полтавщина)

Тематика тренінгів спрямована на представників прифронтових регіонів щодо висвітлення випадків СНПК із дотриманням підходу, який **є орієнтованим на постраждалих, безпечним, сенситивним, гендерно-чутливим, травмо-фокусованим та етичним.**

Тренінги проведені з метою акцентування уваги на специфіці гендерно збалансованого висвітлення тем, пов'язаних з насильством під час війни, у тому числі сексуального, а також інформування щодо наявних сервісів підтримки та допомоги особам, які постраждали від СНПК.

Досвід висвітлення тематики насилля під час війни, організація комунікацій з постраждалими від дій агресора **свідчить про наявність особливостей та певних складнощів** у роботі медійників, представників соціально-психологічних служб та сервісів, правоохоронних органів, громадських інституцій прифронтових областей, які співпрацюють у питаннях надання допомоги людям, які зазнали наруги у ході бойових дій.

Значна кількість учасників – це журналісти центральних та місцевих засобів масової інформації, представники комунікаційних підрозділів соціально-психологічних служб органів місцевої влади, комунікаційники та психологи, які представляють Сили Безпеки і Оборони: Прокуратури, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Національної поліції, Державної служби з надзвичайних ситуацій, а також громадських організацій та наших міжнародних партнерів, які прямо або опосередковано долучені до системної допомоги постраждали від сексуального насильства в умовах війни.

У межах тренінгу учасники/-ці отримали знання та професійні навички щодо:

- правил сенситивного спілкування та вироблення алгоритмів дієвого висвітлення тематик, пов'язаних із насильством під час війни;
- обміну методиками ефективного інформування постраждалих про наявні сервіси підтримки, вирішення ситуативних проблемних питань, що виникають під час налагодження комунікацій з людьми, які зазнали СНПК;
- визначення принципів та підходів для створення методичних та медійних матеріалів з тематики протидії насильству;
- отримання прямих контактів з урядовими, громадськими та міжнародними інституціями, які працюють у сфері реагування на СНПК для створення спільних комунікаційних проєктів тощо.

Підсумковий тренінг

«Особливості публічного висвітлення випадків СНПК: уникнення стигматизації та ретравматизації під час комунікації з постраждалими»

Київ

18.12.2023

Проведено для закріплення досвіду та обміну експертними знаннями із запровадження комплексної системи недискримінаційного висвітлення тем, пов'язаних з насильством під час війни (зокрема сексуального) із дотриманням підходу, який є безпечним, сенситивним, гендерно-чутливим, травмо-фокусованим, етичним та зорієнтованим на надання ефективної допомоги постраждалим від СНПК.

На підсумковий тренінг для представників всіх регіонів України зареєструвалося більше 80 учасників, серед них, зокрема, представники Донеччини, Луганщини, Одеського і Херсонського регіонів.

У цілому більше 200 осіб пройшли навчання зі специфіки висвітлення тематики реагування на СНПК та уникнення складнощів у роботі медійників, представників соціально-психологічних служб та сервісів, правоохоронних органів, громадських інституцій прифронтових областей, які співпрацюють у питаннях надання допомоги людям, які зазнали наруги у ході бойових дій.

Партнери

Кабінет Міністрів України

РАДА

ОФІС ПЕРШОГО ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ОФІС ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА

Office of the Government of the Czech Republic

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

ІРПІНЬ
ІРПІНСЬКА МІСЬКА РАДА

Taras Shevchenko National University of Kyiv

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ

IPA Section ALBANIA

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ УКРАЇНА

UNFPA

Посольство Великої Британії в Україні

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

In partnership with Canada

UN WOMEN

UNHCR The UN Refugee Agency

IOM UN MIGRATION

THE UKRAINIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY
Representative office of the Ukrainian Chamber of Commerce and Industry in the Republic of Albania

UAExperts

20 АСОЦІАЦІЯ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ UKRAINIAN BAR ASSOCIATION
20 РОКІВ РАЗОМ!

HELP HEROES OF UKRAINE

MRIYA
www.mriyaua.cz

ONLINE.UA

За підтримки Фонду Організації Об'єднаних Націй у галузі народонаселення в Україні (ЮНФПА)

ЕШЧА НАТО
ОФІС ВІЦЕПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Уповноважена з питань гендерної політики

UNFPA

Посольство Великої Британії в Україні

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

UAExperts

RESPONSE AND PREVENTION